

**SEKTOROWY
PROGRAM
OPERACYJNY**
Restrukturyzacja i modernizacja
sektora żywnościowego
oraz rozwój obszarów wiejskich,
2004 - 2006

Urząd Marszałkowski *Województwa Warmińsko-Mazurskiego*

Departament Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa

Biuletyn Informacyjny Rolnictwo i Obszary Wiejskie Warmii i Mazur

Nr 3/2009

Opracowała: dr inż. Joanna Karwowska

10-562 Olsztyn ul. Emilii Plater 1,
tel. (089) 5219250, fax (089) 5219259, e-mail: dow@warmia.mazury.pl
www.sporol.warmia.mazury.pl

SPIS TREŚCI

I.	SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia.....	3
2.	Bezrobotni mieszkańcy wsi.....	6
II.	FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006	
1.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 30.03.2009 rok – działania wdrażane przez ARiMR.....	6
b.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 30.03.2009 rok – działania wdrażane przez Urząd Marszałkowski.....	6
2.	SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”	
a.	wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 30.03.2009 rok.....	7
III.	PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH	
1.	Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 –wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 30.03.2009r.....	8
2.	Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych.....	9
IV.	AKTUALNOŚCI	
1.	Niskotowarowe dotacje.....	9
2.	Pierwokup działek.....	9
3.	Nabory wniosków w ramach PROW 2007-2013.....	10
4.	Płatności bezpośrednie za 2008 rok.....	10
5.	Pomoc gminom.....	11
6.	Mikroprzedsiębiorstwa.....	12
7.	PROW 2007-2013.....	13
8.	50 mln dla przedsiębiorców.....	13
9.	Programy rolnośrodowiskowe.....	13
10.	Ubezpieczenia rolne.....	14
11.	Zalesienia w ramach 2007-2013.....	15
12.	Płatności bezpośrednie na 2009 rok.....	15
13.	ONW.....	16
14.	Premia dla młodych rolników.....	16
15.	Płatność paszowa.....	16
16.	Ułatwianie startu młodym rolnikom.....	17
17.	Płatności rolnośrodowiskowe.....	19
18.	Działalność nierolnicza.....	20
V.	INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA	
1.	Agroliga 2008.....	20
2.	Odnowa i rozwój wsi.....	21

I. SYTUACJA SPOŁECZNO – GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH

1. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia

Luty br., był kolejnym miesiącem, charakteryzującym się wzrostem bezrobocia. Ostatecznie, liczba bezrobotnych na Warmii i Mazurach w końcu lutego wynosiła 101 137 osób i była o 5,0% (4 775 osób) wyższa niż na koniec stycznia. W porównaniu do lutego 2008 roku, liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się o 0,3%, tj. 349 osób, co oznacza, że poziom bezrobocia w lutym bieżącego roku, osiągnął wielkość podobną jak przed rokiem. Od początku roku bezrobocie w regionie wzrosło o 15,7% (13 717 osób).

W lutym 2009 roku, w porównaniu do stycznia liczba bezrobotnych w województwie warmińsko – mazurskim wzrosła we wszystkich powiatach województwa (poza powiatem węgorzewskim), przy czym największy wzrost miał miejsce w:

- powiecie iławskim – o 10,4%,
- mieście Olsztynie – o 10,1%,
- powiecie nowomiejskim – o 9,0%,
- mieście Elblągu – o 8,4%,
- powiecie ostródzkim – o 6,4%.

Analiza roczna zmian poziomu bezrobocia (luty 2009 do lutego 2008) wykazuje wzrost liczby bezrobotnych w 10 powiatach województwa (od 61 osób w powiecie gołdapskim do 871 osób w powiecie działdowskim), natomiast w pozostałych 11 powiatach zaobserwowano spadek liczby bezrobotnych, w granicach od 94 osób w powiecie mrągowskim do 1 096 osób w powiecie giżyckim. W okresie luty 2008 – luty 2009 największy wzrost bezrobocia odnotowano w:

- powiecie oleckim – o 22,0%,
- powiecie działdowskim – o 18,7%,
- powiecie olsztyńskim – o 16,4%,

W kraju, w lutym w porównaniu do stycznia odnotowano wzrost liczby bezrobotnych o 5,2%, czyli o 0,2 pkt proc. większy niż w regionie warmińsko – mazurskim. Należy zauważyć, że w kraju liczba bezrobotnych w lutym w porównaniu do stycznia zwiększyła się po raz pierwszy od pięciu lat. Równocześnie odnotowany został najwyższy bezwzględny i względny wzrost bezrobocia w porównaniu do analogicznych okresów analizując dane od 2000 roku. Wzrost bezrobocia zauważalny w ostatnim okresie, spowodowany jest czynnikami sezonowymi oraz spowolnieniem gospodarki wywołanym globalnym kryzysem finansowym.

Wskaźnik stopy bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim w lutym br., w stosunku do stycznia wzrósł o 0,8 pkt proc. i przedstawiał taką samą wartość jak w lutym przed rokiem. W kraju w porównaniu do stycznia br., wzrost wskaźnika stopy bezrobocia wyniósł 0,4 pkt proc., a w stosunku do lutego 2008 roku stopa bezrobocia w kraju była niższa o 0,4 pkt proc. Natężenie bezrobocia w regionie jest nadal najwyższe w Polsce.

Na koniec lutego 2009 roku, stopa bezrobocia w województwie warmińsko – mazurskim wyniosła 18,9% i była ponad 1,5-krotnie większa niż w kraju, gdzie wartość tego wskaźnika wynosiła 10,9%. Oznacza to, że w województwie warmińsko – mazurskim na 100 osób aktywnych zawodowo przypada 18 osób bezrobotnych. W lutym 2009 roku, różnica pomiędzy wartością stopy bezrobocia dla kraju, a wartością stopy dla województwa wynosiła 8,0 pkt proc., natomiast w styczniu 2009 roku, podobnie jak w lutym 2008 roku, różnica ta wynosiła 7,6 pkt proc. Zahamowaniu uległa zatem, pozytywna tendencja zmniejszania się dystansu do krajowego wskaźnika stopy bezrobocia.

W regionie warmińsko – mazurskim występują powiaty, które charakteryzują się stopą

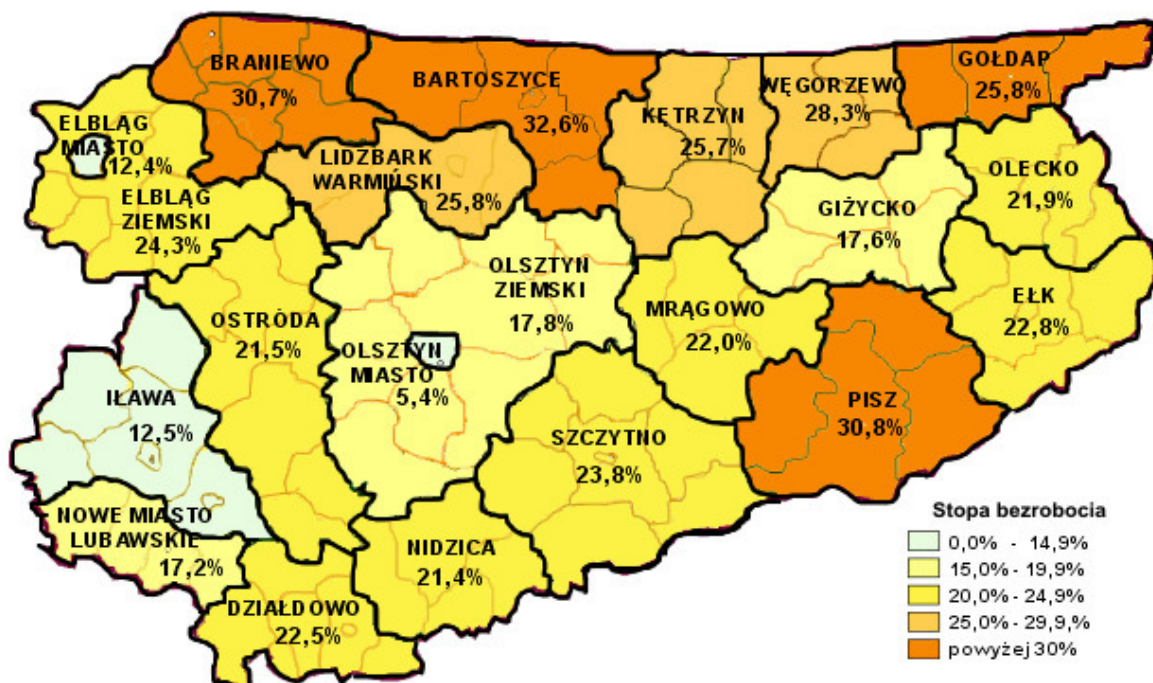
bezrobocia znacznie wyższą niż średnia w województwie, ale są też powiaty o stosunkowo niskiej wartości wskaźnika bezrobocia. Najniższą stopą bezrobocia w lutym charakteryzowały się:

- miasto Olsztyn – 5,4%,
- miasto Elbląg – 12,4%,
- powiat iławski – 12,5%.

Natomiast najwyższa stopa bezrobocia występowała w powiatach:

- bartoszyckim – 32,6%,
- piskim – 30,8%,
- braniewskim – 30,7%,
- węgorzewskim – 28,2%.

Mapa 1. Stopa bezrobocia w województwie warmińsko-mazurskim w lutym 2009 r.

Podsumowanie

- W porównaniu ze styczniem 2009 r., liczba bezrobotnych na koniec lutego była wyższa o 5,0% (4 775 osób) i wynosiła 101 137 osób. Od początku roku bezrobocie w regionie wzrosło o 15,7% (13 717 osób). W odniesieniu do lutego 2008 roku, spadek poziomu bezrobocia wyniósł 0,3% (349 osób).
- Spośród przyczyn wzrostu liczby bezrobotnych w ostatnim okresie w regionie warmińsko – mazurskim wymienić należy:
  - ograniczanie zatrudnienia i likwidacja etatów,
  - nie przedłużanie przez pracodawców umów na czas określony,
  - zwiększenie rejestracji osób powracających po pracy zza granicy – trudna sytuacja ekonomiczna w państwach członkowskich Unii Europejskiej, skłania wiele osób do powrotu i poszukiwania pracy w Polsce,

– przyczyny sezonowe.

- Obserwowana ostatnio dekonstrukcja skutkuje także zwolnieniami pracowników w województwie warmińsko-mazurskim. W lutym 2009r. zwolnienia grupowe oficjalnie zapowiedziało 5 firm, na łączną liczbę 55 osób, a prawie z 300 osobami nie przedłużono umowy o pracę na czas określony. Ze względu na pogarszającą się sytuację na lokalnych rynkach pracy, wywołaną światową recesją, Wojewódzki Urząd Pracy na bieżąco monitoruje lokalne rynki pracy, tak aby w każdej chwili podjąć w sytuacji kryzysowej, działania interwencyjne w zakresie wsparcia osób zagrożonych lub zwalnianych grupowo, a także pomocy pracodawcom mającym problemy z wykorzystaniem wszystkich dostępnych, wynikających ze znowelizowanej ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, usług, programów i instrumentów rynku pracy.
- Stopa bezrobocia w końcu lutego 2009 roku kształtowała się podobnie jak w lutym przed rokiem na poziomie 18,9%. W kraju nastąpił spadek tego wskaźnika o 0,4 pkt proc. Regionalna stopa bezrobocia jest nadal najwyższa w Polsce.
- W stosunku do lutego 2008 roku spadł, w ogólnej liczbie bezrobotnych, udział procentowy osób długotrwale bezrobotnych (o 13,8 pkt proc.), kobiet (o 4,6 pkt. proc.), bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych (o 2,2 pkt. proc.), mieszkańców wsi (o 1,7 pkt proc.), oraz osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia (o 0,4 pkt proc.). Wzrósł natomiast udział następujących kategorii: bezrobotnych z prawem do zasiłku (o 4,0 pkt proc.), młodzieży do 25 roku życia (o 1,7 pkt proc.) oraz osób niepełnosprawnych (o 0,8 pkt proc.).
- W lutym 2009 roku, urzędy pracy dysponowały 3 057 ofertami pracy, o 190 mniej niż w styczniu oraz o 1 540 (o 33,5%) mniej niż w lutym przed rokiem. Zmniejszenie liczby zgłaszanych wolnych miejsc pracy związane jest ze spowolnieniem gospodarczym i ograniczeniem zapotrzebowania na pracowników.
- W województwie warmińsko – mazurskim nasila się zjawisko powrotów zza granicy. Z ogólnej liczby osób napływających do bezrobocia w lutym 2009 roku, 3,1% (401 osób) stanowiły osoby rejestrujące się po powrocie z pracy zagranicą.
- W lutym 2009 roku, w różnych formach aktywizacji subsydiowanych z Funduszu Pracy, uczestniczyło 2 239 osób, a 2631 osób podjęło pracę niesubsydiowaną. W lutym 2009 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego, liczba podjęć pracy niesubsydiowanej zmalała o 37,2%. W bieżącym okresie mniej było również o 25,1% uczestników aktywnych form. Zmniejszenie podjęć pracy niesubsydiowanej świadczy o mniejszym zapotrzebowaniu przedsiębiorców na pracowników, co związane jest ze światowym kryzysem ekonomicznym.

2. Bezrobotni mieszkańcy wsi

Połowa bezrobotnych zarejestrowanych w województwie (50 311 osób, tj. 49,7%) **zamieszkuje na wsi**. Przed rokiem, bezrobotni mieszkańcy wsi w liczbie 52 166 osób stanowili 51,4% ogólnej liczby pozostających bez pracy. Pozytywnym zjawiskiem jest zmniejszanie się procentowego udziału mieszkańców wsi w ogólnej liczbie bezrobotnych (do ubiegłego roku o 1,7 pkt. proc).

II. FUNDUSZE STRUKTURALNE 2004-2006

1. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich, 2004-2006”.

a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 30.03.2009 rok – ARiMR

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba podpisanych umów	Kwota podpisanych umów	Zrealizowane - nie płatności	Kwota wystawionych zleceń płatności
Inwestycje w gospodarstwach rolnych	1 755	256 361 220,16	833	130 028 176,41	976	122 297 183,11
Ułatwianie startu młodym rolnikom	962	48 100 000,00	700	35 000 000,00	700	35 000 000,00
Poprawa przetwórstwa i marketingu artykułów rolnych	100	198 333 381,75	73	165 141 570,89	73	124 629 153,44
Przywracanie potencjału produkcji leśnej	53	74 710 845,00	39	52 133 815,00	42	51 598 404,00
Różnicowanie działalności rolniczej i zbliżonej do rolnictwa	225	17 831 123,72	131	10 171 255,00	131	7 814 170,37
Rozwój i ulepszanie infrastruktury technicznej związanej z rolnictwem	114	13 043 521,43	67	5 875 121,00	63	4 236 816,50
Razem	3 209	608 380 092,06	1 843	398 349 938,30	1 985	345 575 727,42

b. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 30.03.2009r. - Urząd Marszałkowski

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Kwota wnioskowanej pomocy	Liczba realizowanych umów i decyzji	Kwota podpisanych umów (decyzji)
2.2 Scalanie gruntów	0	0	0	0
2.3 Odnowa wsi oraz zachowanie i ochrona dziedzictwa kulturowego	268	39 096 250,31	134	19 986 924,00
2.5 Gospodarowanie	35	40 559 177,00	32	30 549 819,00

rolniczymi zasobami wodnymi		(wkład Unii)		(wkład Unii)
Razem	303	79 655 427,31	166	50 536 743,00

2. SEKTOROWY PROGRAM OPERACYJNY „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb”
a. wdrażanie funduszy strukturalnych w ramach SPO na terenie województwa warmińsko-mazurskiego – stan na 30.03.2009r.

Działanie	Liczba złożonych wniosków	Liczba podpisanych umów	Kwota podpisanych umów	Zrealizowane płatności	Kwota zrealizowanych płatności
1.1 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów – Złomowanie statków rybackich	33	33	6 645 017,84	33	6 645 017,84
1.2 Dostosowanie nakładu połowowego do zasobów- Przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmiana ich przeznaczenia	11	9	1 684 680,00	9	1 684 680,00
2.2 Odbudowa i modernizacja floty rybackiej	17	6	855 705,00	4	525 464,00
3.2 Chów i hodowla ryb	44	22	7 475 760,70	19	1 507 458,00
3.3 Rybacka infrastruktura portowa	2	2	5 884 565,00		
3.4 Przetwórstwo i rynek rybny	26	14	1 565 339,98	12	1 313 079,20
3.5 Rybołówstwo śródlądowe	12	11	321 635,00	11	318 364,00
4.1 Rybołówstwo przybrzeżne	22	8	1 898 939,40	6	1 451 436,85
4.2 Działania społeczno-ekonomiczne	74	70	3 131 293,30	70	2 670 762,76
4.3 Znajdowanie oraz promowanie nowych rynków zbytu na produkty rybne	16	12	7 370 995,00	13	7 296 244,00
4.4 Działania organizacji obrotu rynkowego	5	3	371 171,00	2	268 756,00
4.6 Działania	10	7	12 285 226,00	9	8 673 956,00

innowacyjne					
Razem	272	197	49 490 328,02	188	32 355 219,40

III. PLAN ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH

2. Wykaz działań w ramach PROW na lata 2007-2013 –wg danych Oddziału Regionalnego ARiMR – stan na dzień 30.03.2009r.

PROW 2007-2013	Ilość złożonych wniosków	Wnioskowana kwota
Pomoc finansowa z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) – Kampania 2007	31 605 **	97 293 126*
Pomoc finansowa z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) – Kampania 2008	31 546**	73 140 248*
Renty Strukturalne – Kampania 2007	318**	338 232,89
Renty Strukturalne – Kampania 2008	345**	371 003,69
Zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne – schemat I – Kampania 2007	203**	9 761 493,40
Zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne – schemat I – Kampania 2008	134	5 240 214,56
Zalesianie gruntów rolnych i innych niż rolne – schemat II – Kampania 2008	31	317 376,32
Program rolnośrodowiskowy – kampania 2008	1 198	20 244 500,00
Grupy producentów rolnych	14	1 025 323,26***
Modernizacja gospodarstw rolnych	824	134 487 123,40
Ułatwianie startu młodym rolnikom I nabór – 03.03.2008 rok	248	12 400 000,00
Ułatwianie startu młodym rolnikom I I nabór – 25.03.2009 rok	4	200 000,00
Zwiększanie wartości dodanej podstawowej produkcji rolnej i leśnej	27	63 145 228,35
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	165	14 424 049,00

* kwota naliczonych płatności pomocy finansowej z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania

** liczba wszystkich złożonych wniosków aktualnie rozpatrywanych w biurach powiatowych (bez wycofanych, anulowanych itp.)

** grupy złożyły wniosek o przyznanie pomocy

3. Realizacja płatności bezpośrednich do gruntów rolnych na dzień 30.03.2009r.

	Płatności bezpośrednie do gruntów rolnych
Liczba rolników ubiegających się o płatności w kampanii 2007	43 820
Ilość decyzji o przyznaniu płatności lub o odmowie przyznania płatności , które zostały wysłane do beneficjentów w kampanii 2007	43 802
Liczba rozpatrywanych wniosków w kampanii 2008	43 104

Dane za rok 2007 na dzień 11.09.08r.

Dane za rok 2008 na dzień 26.03.09r.

V. AKTUALNOŚCI

1. Niskotowarowe dotacje

Prawie 12 tysięcy rolników już ma pieniądze na kontach. Agencja Restrukturyzacji rozpoczęła wypłatę dotacji dla gospodarstw niskotowarowych. Prawie 5 tysięcy 200 złotych. Tyle wynosi obecnie dotacja dla gospodarstw niskotowarowych.

To 600 złotych więcej niż było w ubiegłym roku. A wszystko przez niski kurs złotego w stosunku do euro. IV ratę wsparcia dostaną jednak tylko ci rolnicy, którzy spełnili tak zwane cele pośrednie zawarte w planie rozwoju gospodarstwa. Na wypłatę wsparcia nie mają co liczyć rolnicy, którzy nie złożyli dokumentów na czas lub nie wywiązali się z podjętych zobowiązań. Muszą jednak być właścicielami gospodarstwa jeszcze co najmniej przez dwa lata. Sprzedaż lub przekazanie gospodarstwa przed upływem pięciu lat od otrzymania decyzji o przyznaniu pierwszej płatności oznacza zwrot dotacji. Wyjątek jest taki, że jak się przeniesie własność gospodarstwa korzystając z renty a następcą jest rolnik, który w chwili przejęcia gospodarstwa rozpoczyna działalność rolniczą. Tylko w takiej sytuacji następca może przejąć na siebie także zobowiązania z programu dla gospodarstw niskotowarowych.

2. Pierwokup działek

Obecnie przy każdej transakcji sprzedaży gruntów rolnych bez względu na powierzchnię trzeba pytać Agencję Nieruchomości Rolnych czy chce skorzystać z prawa pierwokupu. Taki przepis został wprowadzony ustawą o ustroju rolnym państwa w 2003 roku. Już kilka miesięcy po wejściu w życie nowych przepisów Agencja zaczęła starania o ich zmianę. Pomysł jest prosty. Niech prawo pierwokupu dotyczy tylko działek powyżej jednego hektara. Jest duża szansa, że teraz się uda.

Agencja z nowelizacji będzie zadowolona, bo z prawa pierwokupu w stosunku do działek poniżej jednego hektara prawie w ogóle nie korzystała. Ich wpływ na kształtowanie tzw. ustroju rolnego w kraju jest żaden. Tymczasem zaangażowanie biurokratyczne ogromne. Szacuje się, że 78% aktów notarialnych dotyczyło działek do jednego hektara. Teraz obowiązek ich analizowania zniknie.

3. PROW 2007-2013

Od połowy marca wnioski o dotacje będą mogli składać rolnicy zainteresowani udziałem w programach rolnośrodowiskowych oraz dla obszarów o trudnych warunkach gospodarowania. 24 marca zostanie ogłoszony nabór wniosków na premie dla młodych rolników. W połowie kwietnia poznamy dokładny termin przyjmowania dokumentów na modernizację gospodarstw rolnych. 5 maja będzie wiadomo, kiedy Agencja Restrukturyzacji rozpocznie nabór wniosków na dodatkową działalność pozarolniczą. A 26 maja, kiedy ruszy program dla przetwórców. Zgodnie z prawem dwa tygodnie później ruszy nabór dokumentów.

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 2007-2013

ogłoszenie naboru wniosków i rozpoczęcie przyjmowania dokumentów:

ułatwienie startu młodym rolnikom	24 III	7 IV
modernizacja gospodarstw rolnych	14 IV	28 IV
różnicowanie działalności	5 V	19 V
zwiększenie wartości dodanej	26 V	9 VI

Nieznany jest tylko na razie dokładny termin naboru wniosków na tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw. Jest jednak duża szansa, że zostanie on ogłoszony lada dzień. Zainteresowanie wsparciem na tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach wiejskich będzie na pewno bardzo duże. Dlatego dokumenty będzie można składać zarówno w regionalnych oddziałach Agencji Restrukturyzacji jak i w biurach powiatowych a także wysyłać pocztą. Te wnioski po spłynięciu do agencji wezmą udział w losowaniu a następnie w wyniku tego losowania będzie wybrana kolejność rozpatrywania wniosków. O kolejności rozpatrywania wniosków nie po raz pierwszy zadecyduje ślepy los. Prawie dwa lata temu, kiedy ogłoszono dodatkowy nabór wniosków na modernizację gospodarstw rolnych, nie dla wszystkich był on szczęśliwy. Tym razem jest jednak więcej środków do rozdysponowania. Agencja Restrukturyzacji przewiduje, że przyjmie ponad 20 tysięcy wniosków. Pozostaje mieć tylko nadzieje, że więcej chętnych nie będzie. I tym razem w losowaniu wszystkie kupony będą wygrane.

4. Płatności bezpośrednie za 2008 rok

ARiMR wypłaciła rolnikom ponad **8,17 mld** zł z tytułu płatności obszarowych i dopłat ONW za 2008 r. Blisko 1,24 mln rolników, czyli ponad 87% uprawnionych otrzymało płatności bezpośrednie za 2008 r. Na ich konta bankowe Agencja przekazała blisko 6,67 mld zł. Decyzje administracyjne o przyznaniu płatności za 2008 r. ARiMR wydała dotychczas dla ponad 96% uprawnionych rolników.

Agencja obsługuje ponad 1,421 mln wniosków o przyznanie płatności obszarowych, które złożyli rolnicy w 2008 r. Na ich konta bankowe ARiMR przekaże w sumie ok. 9,03 mld zł z tytułu płatności obszarowych za 2008 r. i powinna zakończyć realizację tych płatności, zgodnie z krajowymi i unijnymi przepisami, do 30 czerwca 2009 r. Płatności obszarowe

Agencja wypłaca od 1 grudnia, w pierwszej kolejności pieniądze z tego tytułu były przekazywane na konta bankowe rolników z 89 powiatów dotkniętych tegoroczną suszą.

Wypłacanie dopłat ONW, wspierających prowadzenie działalności rolniczej na terenach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania. Agencja rozpoczęła w ubiegłym roku w połowie listopada, tj. o dwa tygodnie wcześniej niż w poprzednich latach. Ta decyzja Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi zapewniła szybszy dopływ pieniędzy do rolników produkujących na słabych glebach, gdzie skutki suszy były najbardziej odczuwane. O przyznanie takich dopłat ubiegało się w 2008 r. około 755 tys. rolników. Dotychczas ARiMR przekazała płatności ONW na konta bankowe ponad 617 tys. rolników, którzy otrzymali z tego tytułu ponad 1 mld zł.

Ponad 53,5 tys. plantatorów buraków cukrowych otrzymało już płatności cukrowe za 2008 r. Na ich konta bankowe Agencja przekazała blisko 395 mln zł. O płatność cukrową ubiegało się około 60 tys. rolników. Całkowita koperta finansowa przeznaczona na płatności cukrowe za 2008 r. wynosi około 498,2 mln zł.

Od 1 grudnia ARiMR realizuje także dwa nowe rodzaje płatności wprowadzone w 2008 r. Pierwsza z nich to płatność do pomidorów, przysługująca tym rolnikom, którzy złożyli w tym roku wnioski o przyznanie jednolitej płatności obszarowej oraz w roku gospodarczym 2006/2007 dostarczyli, na podstawie odpowiednich świadectw dostawy owoców i warzyw, pomidory do przetworzenia. Dotychczas Agencja przekazała z tego tytułu na konta bankowe 1611 rolników 19,66 mln zł. W 2008 roku o płatności do pomidorów ubiegało się w sumie około 2 tys. rolników, a koperta finansowa przeznaczona na te płatności wynosi w sumie 22,8 mln zł.

Płatności do malin i truskawek przeznaczonych do przetwórstwa otrzymują rolnicy, którzy o to występowali we wnioskach składanych wiosną 2008 r. oraz dostarczyli do ARiMR umowę na przetworzenie tych owoców, zawartą z zatwierdzonym przez Agencję zakładem przetwórczym lub zobowiązanie do dostarczenia owoców miękkich. Umowa z przetwórcą takich owoców mogła być również zawarta w imieniu rolnika przez reprezentującą go organizację producentów owoców i warzyw albo przez zatwierzonego przez ARiMR skupującego owoce miękkie. Dotychczas Agencja przelała na konta bankowe 25,5 tys. rolników ponad 31,68 mln zł z tytułu dopłat do uprawy truskawek i malin na cele przemysłowe. Limit środków przewidzianych na takie dopłaty za 2008 r. wynosi nieco ponad 65 mln zł.

5. Pomoc gminom

Zgodnie z ustawą o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa (art. 43 ust. 2, art. 44 i 48) ANR może udzielić bezzwrotnej pomocy finansowej na budowę, remont i przebudowę budynków, lokali, obiektów infrastruktury technicznej oraz innego majątku przekazanego nieodpłatnie, który był w złym stanie technicznym. Ta forma wsparcia stosowana jest przez Agencję od 1999 r. Od tego czasu Agencja udzieliła pomocy finansowej setkom gmin i spółdzielni mieszkaniowych na kwotę ok. 1 mld zł.

Należy podkreślić, iż bezzwrotnej pomocy finansowej Agencja może udzielić gminie lub innym uprawnionym podmiotom tylko i wyłącznie na realizację celów własnych danego podmiotu.

W 2008 r. Agencja przeznaczyła prawie 36,5 mln zł na rzecz gmin oraz 6,5 mln zł innym podmiotom (m.in. spółdzielniom mieszkaniowym, klubom jeździeckim, izbom rolniczym itp.) Dzięki tej pomocy zostaną zrealizowane m.in. inwestycje:

Gm. Poniatowa – przebudowa oczyszczalni ścieków, sieci kanalizacyjnej, budowa ujęcia wody;

Gm. Ełk – budowa sieci kanalizacyjnej;

Gm. Chodzież – remont dróg osiedlowych;

Gm. Komańcza – remont infrastruktury osiedla b. PGR;
Gm. Lubycza Królewska – budowa oczyszczalni, kanalizacji, ujęcia wody;
SM w gm. Turna – modernizacja oczyszczalni ścieków;
SM Białka w gm. Białka – przebudowa oczyszczalni ścieków;
Sm Budziwojów w gm. Chojnów – remont dachu i elewacji budynku;

6. Mikroprzedsiębiorstwa

Uruchomienie dotacji dla przedsiębiorców z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich zapowiadano kilka razy. Zanim udało się dopiąć wszystko na ostatni guzik minęło jednak sporo czasu.

O zwrot połowy poniesionych kosztów poniesionych na utworzenie nowych miejsc pracy na terenach wiejskich mogą ubiegać się osoby, które prowadzą niewielkie firmy. Mikro przedsiębiorca to przedsiębiorca, który zatrudnia nie więcej niż 10 osób i obrót roczny nie przekracza równowartości 2 milionów złotych. Liczy się także miejsce położenia firmy i rodzaj prowadzonej działalności. Musi być to gmina wiejska lub wiejsko-miejska. To jest w zależności od tego czy świadczy usługi na rzecz gospodarstw rolnych czy nie. Jeżeli świadczy usługi na rzecz gospodarstw rolnych wtedy jest możliwe zamieszkanie w gminie większej.

Wysokość dotacji zależy od ilości nowo zatrudnionych osób. Za stworzenie jednego miejsca pracy maksymalny zwrot poniesionych kosztów wynosi 100 tysięcy złotych. Dwa razy tyle gdy zatrudnione zostanie od dwóch do czterech osób. 300 tysięcy złotych, gdy powstanie co najmniej 5 nowych stanowisk.

TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPRZEDSIĘBIORSTW

tys./zł

100 – 1 miejsce pracy
200 – 2-4 miejsca pracy
300 – co najmniej 5 miejsc pracy

Wyjątek stanowi przetwórstwo produktów rolnych, bo tu przysługuje najwyżej 100 tysięcy złotych dotacji. Przedsiębiorcy muszą pamiętać jednak o jednym podstawowym warunku. Aby nie zwracać dotacji każde miejsce pracy trzeba utrzymać przez co najmniej dwa lata.

PROGRAM ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH 2007-13

Nabór wniosków

Zwiększenie wartości dodanej	15 – 30 IV
Usługi doradcze	15 - 30 IV
Systemy jakości żywności	15 - 30 IV

W kwietniu zostanie rozpoczęty nabór wniosków na przetwórstwo, usługi doradcze oraz dla producentów wysokiej jakości żywności. Dokładne terminy składania wniosków w tych programach rolnicy poznają 31 marca.

7. 50 mln dla przedsiębiorców

Nawet na 50 milionów złotych dotacji będą mogli liczyć przedsiębiorcy, którzy zdecydują się na łączenie swoich firm. Nabór wniosków ma ruszyć w połowie roku.

Polski przemysł spożywczy przez ostatnie kilka lat przeszedł bardzo długą drogę. Dzięki modernizacji i restrukturyzacji stał się jednym z głównych beneficjentów integracji z Unią Europejską. Ale teraz przyszedł czas na zrobienie kroku dalej. Czas na łączenie firm tak, aby były w stanie konkurować z największymi europejskimi koncernami. Niestety w ostatnim czasie, prawdopodobnie z powodu kryzysu, chęć do fuzji znacznie osłabła nawet w przypadku liderów rynków. I tak zapowiadane połączenie jednych z największych mleczarni w kraju: Ostrołęki i Wysokiego Mazowieckiego nie doszło do skutku. Aby wspomóc te zamiary resort rolnictwa zaproponował promowanie w rozdzielaniu unijnej pomocy tych firm, które zdecydują się na konsolidację. Najbliższy nabór wniosków odbędzie się jeszcze na dotychczasowych zasadach. Nabór konsolidacyjny będzie najprawdopodobniej na przełomie sierpnia – września. A wtedy zmiany będą już bardzo widoczne. Dla firm decydujących się na połączenie zniknie dotychczasowa bariera maksymalnej pomocy w wysokości 20 milionów złotych.

8. Programy rolnośrodowiskowe

Ponad dwa miliardy euro do rozdysponowania na dziesięć różnych pakietów. Od 16 marca oprócz wniosków o dopłaty bezpośrednio Agencja Restrukturyzacji będzie przyjmować także dokumenty na program rolnośrodowiskowy.

Program rolnośrodowiskowy to finansowe wsparcie dla rolników gospodarujących w sposób tradycyjny i przyjazny dla środowiska. W edycji na lata 2004-2006 najwięcej rolników skorzystało z pakietu „ochrona gleb i wód”, czyli tak zwanych międzyplonów. W ubiegłym roku zaś najwięcej wniosków złożono na działanie związane z ochroną łąk i pastwisk. Przystąpienie do programu wymaga jednak zastanowienia. Wszystkich zobowiązań rolnośrodowiskowych trzeba przestrzegać przez pięć kolejnych lat. Program rolnośrodowiskowy wymaga utrzymania wszystkich działek ewidencyjnych, rolnych, z którymi rolnik zgłosi się do końca okresu programowania. Rolnicy, co roku muszą składać tak zwane wnioski kontynuacyjne. Przy czym po trzech latach uczestnictwa w starym programie mogą przejść na nowy okres programowania. Jednak rozporządzenia unijne wymagają, aby to przejście odbyło się ze wzmocnieniem. A to oznacza, że trzeba dobrać dodatkowe pakiety. Według Agencji Restrukturyzacji w tym roku po raz pierwszy wnioski na program rolnośrodowiskowy złoży 30 tysięcy rolników.

9. Ubezpieczenia rolne

Rolnikom pozostało już tylko trzy i pół miesiąca na obowiązkowe ubezpieczenie upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Państwo pokrywa ½ wysokości składki jeśli ubezpieczy się połowę upraw. Na razie, do końca ubiegłego roku, polisy wykupiło niecałe 80 tys. rolników (to zaledwie 6 procent gospodarstw i 1 milion 700 tys. hektarów). Pozostali na spełnienie obowiązku mają czas do 30 czerwca. Jeśli tego nie zrobią zapłacą kary – równowartość 2 euro/ha. I wielu na pewno wybierze karę. Pierwszy powód to wysokie składki. Głównie za jedno z największych ryzyk, czyli suszę, która ostatnio zdarza się corocznie w wielu regionach (Podlasie, Pomorze, Kujawy, Wielkopolska, cały pas zachodni aż po Zieloną Górę). Właśnie tam wysokość składki sięga 10 procent

wartości ubezpieczenia. (więcej niż na Podkarpaciu, Śląsku i Małopolsce). A ustawa przewiduje budżetową opłatę tylko wówczas, gdy składka nie przekracza 6 procent wartości ubezpieczenia.

Składki są wysokie również za ubezpieczenia od przymrozków i powodzi. Ustawa przewiduje minimalną wielkość zniszczeń, za które zakład musi zapłacić odszkodowanie. W przypadku suszy jest to 25 procent szkód w plonie głównym. Jeśli przymrozki, powódź, ujemne skutki przezimowania czy grad zniszczą minimum 10 procent plonu ubezpieczyciel również zobowiązany jest do wypłaty odszkodowania. Ale, gdy szkody spowodowane jakąś klęską są ogromne, firmy mają prawo zwrócić się o rekompensaty z budżetu państwa. Wszystko to jednak nie jest takie proste, bowiem na dopłatę liczyć można tylko wówczas, gdy zawrze się ubezpieczenie w jednym z trzech towarzystw z listy Ministerstwa Rolnictwa. Przepisy nie dopuszczają też dowolnego ustalania wysokości ubezpieczenia. Górny limit jest ograniczony ustawowo.

Rolnik ma obowiązek ubezpieczenia ½ swoich upraw. Tylko jakie tereny ma ubezpieczyć? Jak wybrać? Na pewno chciałby te, na których ryzyko wystąpienia klęski lub jej groźnych skutków jest największe. Tymczasem, mimo wysokich składek, nie wszystkie firmy chcą ubezpieczać tereny zalewowe czy tzw. „górkę gradową” i nikt ich do tego nie zmusi. Gospodarz nie zostanie ukarany jeśli dwa zakłady nie zechcą zawrzeć z nim umowy lub składki będą bardzo wysokie. Trzeba mieć jednak dowody na piśmie. Ale kto się tym zechce zajmować? Jeździć po firmach, tracić czas? Taniej będzie zapłacić karę.

Jesienią były podjęte próby nowelizacji ustawy o ubezpieczeniach rolnych. Zakłada ona między innymi wyższy udział pomocy państwa dla rolników ubezpieczających się od suszy na terenach mocno na nią narażonych. Projekt został wysłany do zaopiniowania przez Ministerstwo Finansów. Niestety, utknął tam na dłużej. I raczej nie ma już szans, by nowa ustawa została uchwalona przed 1 lipca. Poza tym, już wiadomo, że budżetowe środki na dopłaty do ubezpieczeń na ten rok zostały obcięte do 150 mln zł.

Rolnicy nie spełniają swojego obowiązku, nie tylko dlatego że to drogo kosztuje, ale również dlatego, że agendy rządowe nie prowadzą żadnej akcji mobilizującej ich do wykupywania polis. O konieczności ubezpieczeń w rolnictwie mówi się od dawna.

10. Zalesienia w ramach PROW 2007-2013

Rolnicy, którzy zalesili grunty rolne oraz grunty inne niż rolne w ramach PROW 2007-2013, mogą od 16 marca br. składać wnioski kontynuacyjne o wypłatę pomocy na zalesianie przysługującej w 2009 r.

Począwszy od 2009 r. wnioski o wypłatę pomocy na zalesianie składa się w terminie od 15 marca do 15 maja do kierownika biura powiatowego Agencji, do którego został złożony wniosek o przyznanie pomocy na zalesianie. Z uwagi na to, że w tym roku 15 marca przypada w niedzielę, biura powiatowe rozpoczną przyjmowanie wniosków od poniedziałku – 16 marca. Wniosek o wypłatę pomocy na zalesianie, może być złożony także w okresie 25 dni kalendarzowych po podstawowym terminie przyjmowania wniosków tj. do 9 czerwca 2009 roku. Jednak będzie to skutkowało zmniejszeniem o 1% kwoty należnych płatności za każdy dzień roboczy.

ARiMR wyjaśnia, że nie ulega zmianie termin przyjmowania wniosków kontynuacyjnych od rolników, którzy zalesili grunty rolne w latach 2004-2006 w ramach wdrażanego Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Wnioski o wypłatę płatności za zalesione wtedy grunty rolne powinny być składane w terminie od 1 czerwca do 15 lipca 2009 r.

11. Płatności bezpośrednie na 2009 rok

W dniu 15 marca rozpoczyna się ustawowy termin składania wniosków o przyznanie płatności bezpośrednich. Z uwagi na to, że tym pierwszym ustawowym dniem jest w br. niedziela, biura powiatowe ARiMR od poniedziałku 16 marca rozpoczną przyjmowanie wniosków o przyznanie płatności obszarowych za 2009 r. Wniosek należy złożyć w biurze powiatowym ARiMR właściwym ze względu na miejsce zamieszkania lub siedzibę wnioskodawcy, można też wysłać go pocztą.

Na jednym formularzu wniosku rolnicy mogą ubiegać się w tym roku o następujące rodzaje płatności:

- jednolitą płatność obszarową (JPO)
- krajowe uzupełniające płatności obszarowe (UPO), w tym:
  - płatność do grupy upraw podstawowych
  - płatność do powierzchni uprawy chmielu, zadeklarowanej przez rolnika we wniosku o przyznanie płatności do gruntów rolnych na dany rok
  - płatność do powierzchni uprawy chmielu, do której rolnikowi przyznano płatność uzupełniającą do powierzchni uprawy chmielu za 2006 rok
  - płatność do powierzchni roślin przeznaczonych na paszę, uprawianych na trwałych użytkach zielonych (płatności zwierzęce)
- płatność do upraw roślin energetycznych
- oddzielną płatność z tytułu owoców i warzyw (płatność do pomidorów)
- przejściowe płatności z tytułu owoców miękkich
- płatność cukrową
- pomoc do rzepaku
- pomoc finansową z tytułu wspierania gospodarowania na obszarach górskich i innych obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania (dopłaty ONW).

W bieżącym roku rolnicy już po raz szósty będą mogli ubiegać się o płatności bezpośrednie. W ramach tego schematu pomocowego rolnicy będą mogli otrzymać ponad 2,9 mld euro. Stawka dla jednolitej płatności obszarowej (JPO) na rok 2009 wynosić będzie ok. 119,87 euro/ha. Stawka płatności uzupełniającej dla grupy upraw podstawowych wyniesie ok. 84,93 euro/ha, a stawka dla płatności zwierzęcej przyznawanej do trwałych użytków zielonych - ok. 118,84 euro/ha. Stawki płatności podane w euro zostaną przeliczone na złotówki na podstawie kursu wymiany walut ustalonego przez Europejski Bank Centralny w dniu 30 września 2009 roku.

Podstawowy termin na składanie wniosków upływa w dniu 15 maja 2009 r., przy przesyłaniu wniosków pocztą decydować będzie data stempla pocztowego. Dopuszczalne jest złożenie wniosku w terminie 25 dni kalendarzowych po tym terminie, czyli do 9 czerwca 2009 r., ale w takich przypadkach należna rolnikowi płatność będzie pomniejszana o 1% za każdy dzień roboczy opóźnienia.

12. ONW

Aby dostać dodatkowe dopłaty ONW wystarczy mieć ziemię na ternie zaliczanym do trudnych i we wniosku o dopłaty bezpośrednie zaznaczyć odpowiednią rubrykę. Z kolei podstawowym zobowiązaniem jakie trzeba spełnić, aby później nie stracić prawa do dotacji jest rolnicze użytkowanie gruntów przez pięć lat. I tu zaczyna się problem. Bo rozpoczęcie pięcioletniego okresu nie liczy się od daty złożenia wniosku, ale od daty otrzymania pierwszej płatności. Dla tych rolników, którzy złożyli wnioski w 2004 roku a otrzymali pierwszą płatność na początku 2005 roku faktycznie powinien zakończyć się po upływie pięciu lat czyli na początku 2010 roku.

Rolnicy będą składać wniosek już po raz szósty, ale obawiają się że automatycznie przystąpią do nowej edycji programu dla obszarów o trudnych warunkach gospodarowania. A nie wszyscy chcą przez kolejne pięć lat użytkować grunty rolniczo. Gdyby się okazało automatyczne wydłużanie tej działalności rolniczej jest możliwość wycofania takiego wniosku do dnia wydania decyzji.

Jakie będą przepisy wyjaśniające tą sprawę na razie nie wiadomo. Wszystko w rękach Komisji Europejskiej, która na wydanie stosownych dokumentów ma czas do końca tego roku.

13. Premia dla młodych rolników

O 50 tysięcy złotych dotacji mogą się ubiegać osoby, które nie ukończyły jeszcze 40 lat i dopiero zamierzają rozpocząć działalność rolniczą, lub prowadzą ją nie dłużej niż rok. Najtrudniejszym warunkiem do spełnienia jest jednak wymagana powierzchnia gospodarstwa. Ma być równa średniej powierzchni gruntów rolnych w danym województwie a jeśli powierzchnia gruntów rolnych w danym województwie jest niższa niż powierzchnia gruntów rolnych kraju - wówczas wymagana jest powierzchnia równa właśnie średniej krajowej. W przypadku województw lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego oraz świętokrzyskiego obowiązuje średnia krajowa czyli ponad 10 hektarów. W pozostałych regionach liczy się średnia wojewódzka.

Bardzo ważnym warunkiem jaki trzeba spełnić jest także posiadanie odpowiednich kwalifikacji zawodowych. Na uzupełnienie wykształcenia rolniczego są zaledwie trzy lata od dnia otrzymania decyzji o przyznaniu pomocy. Należy także sporządzić pięcioletni biznesplan. Aby nie zwracać premii rolnik musi przez co najmniej 5 lat prowadzić gospodarstwo w tym przez trzy lata podlegać ubezpieczeniu w KRUSIE. Tyle samo czasu ma spełnienie wymagań w zakresie ochrony środowiska, higieny i warunków utrzymania zwierząt.

14. PROW 2007-2013

6 miliardów złotych to dużo czy mało spiera się rząd z opozycją o ocenę wykorzystania Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Tyle bowiem do tej pory udało się wydać z wartego 17 miliardów euro unijnego programu pomocy dla polskiej wsi.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013 wystartował z opóźnieniem. Pierwsze wnioski o unijną pomoc rolnicy mogli składać dopiero pod koniec 2007 roku. Wciąż nie wiadomo, czy w tym roku odbędzie się nabór wniosków na renty strukturalne. Na ten cel nadal brakuje 360 milionów euro.

15. Płatność paszowa

Wyliczenie dodatkowych płatności do powierzchni paszowych wprowadzono kilka lat temu, po to aby o dopłaty nie mogli występować tak zwani „rolnicy z Marszałkowskiej”. Czyli ci, którzy mają użytki zielone ale nie prowadzą gospodarstwa.

Mechanizm naliczania dopłat był jednak na tyle skomplikowany, że wykluczył z nich także producentów rolnych. Dokładnie chodzi o historyczny okres posiadania bydła, koni owiec czy kóz. Liczył się czas od pierwszego kwietnia 2005 roku do 31 marca 2006 roku. Teraz to się zmienia. W tym roku rolnicy, którzy posiadali

zwierzęta od dnia 1- go kwietnia 2006 roku do dnia 14 marca 2007 roku i uzyskali płatność uzupełniającą do powierzchni paszowych w 2006 roku również będą mogli tą płatność uzyskać. Od tego roku, będzie można także przejąć płatności zwierzęce wraz z gospodarstwem. Dotacje można także dodać do siebie. Dotychczas płatności zwierzęce przysługiwały tylko do trwałych użytków zielonych lub traw na gruntach ornych. Teraz tę listę udało się rozszerzyć. Można także włączyć do powierzchni paszowej trawy z motylkowymi. Zmieniła się także definicja tak zwanych „nowych rolników” . Od tego roku zalicza się do nich osoby, które nie występowały o dopłaty przed wprowadzeniem płatności zwierzęcej czyli w latach 2004-2006. Nadal obowiązuje posiadanie zwierząt od 14 września do 14 marca.

16. Ułatwianie startu młodym rolnikom

Od 25 marca br. oddziały regionalne Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, przyjmują w tym roku wnioski o przyznanie pomocy finansowej w ramach działania „Ułatwianie startu młodym rolnikom” objętego PROW 2007-2013. W tym roku na wsparcie dla „młodych rolników” ARiMR przeznaczy łącznie 291,7 mln zł, podzielone na tzw. koperty wojewódzkie.

W tabeli przedstawiono wysokości limitów środków finansowych przeznaczonych poszczególnym województwom w 2009 r. w ramach działania PROW 2007-2013 "Ułatwianie startu młodym rolnikom"

Lp.	Województwo	Wysokość limitów środków w złotych
1	Dolnośląskie	12 689 826
2	Kujawsko-pomorskie	22 491 621
3	Lubelskie	32 906 032
4	Lubuskie	5 571 854
5	Łódzkie	26 254 812
6	Małopolskie	10 764 474
7	Mazowieckie	48 804 779
8	Opolskie	7 934 786
9	Podkarpackie	9 043 324
10	Podlaskie	23 016 719
11	Pomorskie	12 077 214
12	Śląskie	7 263 832
13	Świętokrzyskie	12 631 479
14	Warmińsko-mazurskie	13 915 048
15	Wielkopolskie	37 194 316
16	Zachodniopomorskie	9 160 013
	Razem	291 720 129

Termin składania wniosków o przyznanie pomocy w 2009 roku upływa z końcem dnia roboczego następującego po dniu podania do publicznej wiadomości na stronie internetowej www.arimr.gov.pl informacji określającej, że zapotrzebowanie na środki finansowe wynikające z już złożonych wniosków w danym OR ARiMR osiągnęło co najmniej 120%

dostępnych środków w danym województwie, lecz nie później niż w dniu 31 grudnia 2009 roku.

O pomoc mogą się ubiegać rolnicy, którzy nie ukończyli 40 roku życia i po raz pierwszy rozpoczynają samodzielnie prowadzenie gospodarstwa. Osoby, które zamierzają ubiegać się o przyznanie pomocy finansowej z tego działania powinny pamiętać o tym, że jednym z głównych warunków uzyskania „premi” jest posiadanie odpowiedniego rolniczego przygotowania zawodowego. Warunek ten spełniony jest, jeśli wnioskodawca posiada:

- wykształcenie rolnicze (zawodowe, średnie, wyższe) lub
- wykształcenie podstawowe, zawodowe inne niż rolnicze i pięcioletni staż pracy w rolnictwie lub
- wykształcenie średnie lub wyższe inne niż rolnicze i trzyletni staż pracy w rolnictwie lub
- zobowiąże się do uzupełnienia wykształcenia rolniczego w ciągu trzech lat od dnia doręczenia decyzji o przyznaniu pomocy

W przypadku posiadania przez wnioskodawcę wykształcenia innego niż rolnicze dopuszczalne jest uzupełnienie kwalifikacji tylko poprzez uzupełnienie wykształcenia rolniczego. Nie można po złożeniu wniosku o pomoc uzupełnić kwalifikacji poprzez nabywanie stażu pracy.

W stosunku do poprzedniego naboru wniosków w tym działaniu nastąpiły niewielkie zmiany w Planie Rozwoju Gospodarstwa, który jest jednym z załączników do wniosku. Zmiany dotyczą informacji na temat powierzchni użytków rolnych w roku bazowym.

Zmienił się również w pewnym zakresie sposób dochodzenia do wyliczenia nadwyżek bezpośrednich i określenia żywotności ekonomicznej gospodarstwa w roku bazowym, odnośnie produkcji zwierzęcej. Parametry te będą liczone w oparciu o stany zwierząt na koniec lub początek roku bazowego, co uzależnione jest od przewidywanego terminu złożenia wniosku o pomoc. W roku ubiegłym brano pod uwagę stan zwierząt gospodarskich w dniu sporządzania biznesplanu.

Beneficjent przez 5 lat od dnia wypłaty pomocy powinien samodzielnie prowadzić gospodarstwo rolne, na które przyznano pomoc oraz realizować założenia biznesplanu, który dołączył do wniosku. Beneficjent musi wydatkować w ciągu 3 lat co najmniej 70% kwoty pomocy na inwestycje określone w biznesplanie oraz osiągnąć nadwyżkę bezpośrednią z działalności rolniczej równą co najmniej 4 ESU i nie mniejszą niż wartość nadwyżki bezpośredniej w dniu złożenia wniosku o pomoc.

Beneficjent powinien wywiązać się z pozostałych, podjętych we wniosku o przyznanie pomocy, zobowiązań. Dotyczy to w szczególności spełnienia w ciągu 3 lat wymagań w zakresie ochrony środowiska, higieny i warunków utrzymania zwierząt. Chodzi również o podleganie przez 3 lata od dnia wypłaty pomocy ubezpieczeniu społecznemu rolników z mocy ustawy, w pełnym zakresie jako rolnik. Wszyscy beneficjenci zobowiązani są ponadto do: umożliwienia pracownikom ARiMR przeprowadzenia kontroli na miejscu, przechowywania dokumentów związanych z przyznaną pomocą przez 5 lat od jej wypłaty, przesłania sprawozdania z realizacji biznesplanu po 3 latach od wypłaty pomocy oraz przesłania ankiety monitorującej na żądanie Agencji. W przypadku, gdy beneficjent nie wypełni któregoś z ww. zobowiązań, będzie musiał zwrócić otrzymaną premię, w części lub w całości.

Dla przypomnienia „premia” przyznawana będzie osobom, które wejdą w posiadanie gospodarstwa rolnego o powierzchni użytków rolnych nie mniejszej niż średnia w województwie, w którym położone jest gospodarstwo oraz nie większej niż 300 ha. W przypadku, gdy średnia w województwie, w którym położone jest gospodarstwo jest

mniejsza niż średnia w kraju, minimalna powierzchnia użytków rolnych wchodzących w skład gospodarstwa nie może być mniejsza niż średnia w kraju. Oznacza to, że w przypadku województw: lubelskiego, łódzkiego, małopolskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, śląskiego oraz świętokrzyskiego obowiązuje średnia krajowa, czyli 10,02 ha. W pozostałych – obowiązują średnie wojewódzkie. Dane o średniej powierzchni gruntów rolnych w województwach w 2008, czyli dane obowiązujące dla naboru 2009 - dostępne są na stronie internetowej Agencji w zakładce „Średnia wielkość gospodarstwa”.

17. Płatności rolnośrodowiskowe

Rolnicy złożyli w okresie od 16 do 23 marca 423 wnioski o przyznanie pomocy na realizację programu rolnośrodowiskowego PROW 2007–2013. Wśród beneficjentów ubiegających się po raz pierwszy o wsparcie z tego działania największym zainteresowaniem cieszą się pakiety: ekstensywne trwałe użytki zielone - 196 złożonych wniosków i rolnictwo ekologiczne - 140. Program rolnośrodowiskowy realizowany w 2009 r. obejmuje 8 pakietów, a niektóre z nich mają po kilka wariantów.

Biura powiatowe ARiMR przyjmują od 16 marca również wnioski kontynuacyjne od rolników, którzy przystąpili w 2008 r. do programu rolnośrodowiskowego oraz od tych, którzy wdrożyli taki program w latach 2004 - 2006 w ramach Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich. Rolnicy, którzy rozpoczęli realizację programu rolnośrodowiskowego w 2008 r., złożyli do 23 marca 565 wniosków kontynuacyjnych i ubiegają się łącznie o dofinansowanie w wysokości około 3,5 mln zł. Ich wnioski dotyczą głównie pakietów ekstensywne trwałe użytki zielone (291) i ochrona gleb i wód (205).

Rolnicy kontynuujący programy rolnośrodowiskowe rozpoczęte w latach 2004–2006 złożyli w ciągu tygodnia (od 16 marca) 2298 wniosków o przyznanie pomocy przysługującej w 2009 r. Wnioski te opiewają na kwotę około 11,1 mln zł. W tej grupie najwięcej rolników realizuje pakiety: ochrona gleb i wód (1427 wniosków) i utrzymanie łąk ekstensywnych (536).

Rolnik, który przystępuje do programu rolnośrodowiskowego, zobowiązuje się do realizowania wybranego pakietu w swoim gospodarstwie przez pięć lat i co roku może występować o przyznanie dofinansowania przewidzianego w tym pakiecie. Np. w pakiecie ochrona gleb i wód za uprawę międzyplonów ścierniskowych przez pięć lat można otrzymać po 400 zł/ha rocznie.

Wniosek o przyznanie płatności rolnośrodowiskowych składa się do kierownika biura powiatowego Agencji, właściwego ze względu na miejsce zamieszkania albo siedzibę rolnika, w podstawowym terminie od 15 marca do 15 maja. W tym roku 15 marca przypadł w niedzielę, dlatego ARiMR rozpoczęła przyjmowanie wniosków w poniedziałek - 16 marca. Wnioski można składać też przez 25 dni kalendarzowych, po upływie podstawowego terminu, czyli do 9 czerwca, ale wtedy należna kwota płatności rolnośrodowiskowej zostanie pomniejszona o 1% za każdy dzień roboczy opóźnienia.

18. Działalność nierolnicza

Do 25 marca br. ARiMR podpisała z 605 rolnikami umowy na dofinansowanie projektów w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” finansowanych ze środków PROW 2007 – 2013. W 2008 roku wnioski o przyznanie pomocy na to działanie złożyło ponad 4000 rolników.

Spośród 605 rolników, z którymi Agencja podpisała umowy o przyznanie pomocy na „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” 112 złożyło wnioski o płatność na łączną kwotę 10,1 mln zł. Agencja rozpoczęła już realizację płatności dla wniosków pozytywnie zautoryzowanych.

Rolnik, jego współmałżonek lub domownik może otrzymać wsparcie na rozwój działalności pozarolniczej na terenach wiejskich w wysokości do 100 tys. zł w całym okresie realizacji PROW 2007-2013. Wysokość otrzymanej z ARiMR pomocy nie może przekroczyć połowy kosztów kwalifikowanych poniesionych przez rolnika na realizację inwestycji objętej wsparciem.

W 2008 roku w skali kraju przeznaczono na „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” 229 mln zł (równowartość 63,6 mln euro), a w całym okresie realizacji PROW 2007 - 2013 przewidziano na to działanie ponad 345 mln euro.

15 kwietnia tego roku planowane jest uruchomienie kolejnego naboru wniosków w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”.

VI. INFORMACJE Z DEPARTAMENTU ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH I ROLNICTWA

1. Agroliga 2008

W dniu 13 marca 2009 roku w Pałacu Prezydenckim w Warszawie nastąpiło uhonorowanie laureatów konkursu Agroliga 2008. W uroczystym podsumowaniu konkursu wziął udział Pan Jarosław Sarnowski – Dyrektor Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa, który w imieniu Pana Jacka Protasa – Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego, złożył gratulacje Wicemistrzom Kraju w kategoriach "Rolnik" "Firma": Gospodarstwo Rolno - Hodowlane, Edward Przyłucki, Brożówka w gminie Krukłanki oraz Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo - Handlowe „BEST”, Barbara Estkowska z Iławy.

Konkurs AGROLIGA cieszy się w kraju dużym powodzeniem wśród rolników i firm. Przebiega on w dwóch etapach: wojewódzkim i krajowym. Organizowany jest przez miesięcznik „AgroBazar”, Redakcję Audycji Rolnych, Program 1 TVP S.A. oraz przez Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego. Patronat pełnią: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Prezes TVP S.A. Prezes ARiMR, Prezes ARR oraz Stowarzyszenie AgroBiznesKlub.

Celem konkursu jest wyłonienie Mistrzów Krajowych AGROLIGI 2008 w kategoriach: Rolnicy i Firmy. Do kategorii „Rolnicy” można zaliczyć wyłącznie osoby prowadzące samodzielnie lub wraz z rodziną gospodarstwo rolne. Kandydaci powinni uzyskiwać wyniki (plony, wydajność w produkcji zwierzęcej itp.) znacznie powyżej średniej krajowej. Wskazane jest także, aby w gospodarstwach były prowadzone dodatkowe działalności (świadczenie usług, przetwórstwo, agroturystyka itp.). Do kategorii „Firma” można zaliczyć wyłącznie przedsiębiorstwa działające na rynku regionalnym, czyli na terenie danego województwa i ościennych. Zalicza się tu firmy zajmujące się handlem, przetwórstwem, świadczeniem usług, produkcją maszyn, pasz itp. oraz właścicieli bądź dzierżawców dużych gospodarstw rolnych, w których prowadzi się różnorodną działalność (zarówno typowo rolniczą, jak i przetwórstwo, czy usługi). W obu kategoriach na wybór Mistrza i Wicemistrza Wojewódzkiego wpływ powinna mieć estetyka obejścia gospodarstwa lub firmy.

Możemy się pochwalić, że w drodze głosowania czytelników miesięcznika „Bieżące Informacje”, zostali wyłonieni na szczeblu wojewódzkim mistrzowie i laureaci województwa warmińsko-mazurskiego w kategorii „Rolnik” i „Firma”. Wicemistrzem

Kraju w kategorii „Rolnik” zostało **Gospodarstwo Rolno - Hodowlane, Edward Przyłucki, Brożówka w gminie Kruklanki**. Zlokalizowane jest ono nad jeziorem Brzożówka na skraju Puszczy Boreckiej. Rolnik, prowadzi 370 hektarowe gospodarstwo rolne specjalizujące się w produkcji roślinnej i zwierzęcej. Uprawia się tu: rzepak ozimy, pszenicę ozimą oraz jęczmień browarny. Osiąganie wydajności, znacznie przewyższając średnią krajową (rzepak 35 t/ha, pszenica 6,5 t/ha, jęczmień 6,0 t/ha). Gospodarstwo, jest w pełni zmechanizowane, wyposażone w specjalistyczny sprzęt rolniczy. Powadzona jest także hodowla bydła mięsnego. Jest to stado zarodowe (średnio 120 szt./rocznie) o przeciętnym przyroście młodzięży 1200 g/dziennie. W gospodarstwie, znajduje się odrestaurowany dworek w którym urządzono pokoje i pomieszczenia agroturystyczne. Dworek, wyposażony jest w kolektor słoneczny. Dla gości, prowadzona jest własna stołówka. Na potrzeby turystów w gospodarstwie znajduje się 16 koni pod siodło. Jest to dodatkowa działalność prowadzona przez żonę rolnika.

Wicemistrzem Kraju w kategorii „Firma” zostało **Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Usługowo - Handlowe „BEST”, Barbara Estkowska z Hawy**. Przedsiębiorstwo powstało w 1996 roku. Struktura organizacyjna przedsiębiorstwa, obejmuje dwa zakłady produkcyjne, w skład których wchodzi: Ubojnia Drobiu „Rol-Drób” w Prabutach, Rzeźnia i Masarnia „BEST” w Ząbrowie, 20 sklepów firmowych mięsno-wędliniarskich oraz transport specjalistyczny. Rocznie, ubija się 12 000 sztuk trzody chlewnej, 500 sztuk bydła oraz 500 000 sztuk indyków. Współdziała ono w zakresie surowcowym z 300 hektarowym, specjalistycznym gospodarstwem hodowli indyków, które prowadzi mąż Pani Barbary Estkowskiej. Indyki dostarczane są do ubojni w Prabutach. Firma, zatrudnia 120 pracowników. W większości są to mieszkańcy obszarów wiejskich i okolicznych miejscowości. Oba zakłady produkcyjne, posiadają certyfikaty do handlu na obszarze państw Unii Europejskiej. Zarówno zakłady produkcyjne, jak i sklepy firmowe, posiadają wdrożony system HACAP. Przedsiębiorstwo PPUH „Best”, jak i gospodarstwo hodowlane indyków są dobrym przykładem współdziałania przedsiębiorstwa przemysłowego z przedsiębiorstwem rolno- hodowlanym. W planach jest, przede wszystkim stabilizacja jakościowa produkcji i umiarkowany rozwój obu zakładów produkcyjnych.

2. Odnowa i rozwój wsi – nabór wniosków zakończony

Dnia 31 marca 2009 roku zakończył się nabór wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania "Odnowa i rozwój wsi" objętego Programem Rozwojem Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Do Departamentu wpłynęło 137 wniosków na łączną kwotę 53 152 839,00 zł.

Biuletyn opracowano na podstawie danych:

- Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa,
- Agencji Nieruchomości Rolnych,
- Agencji Rynku Rolnego,
- Wojewódzkiego Urzędu Pracy,
- Urzędu Marszałkowskiego Województwa Warmińsko-Mazurskiego, Departamentu Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa,
- Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
- oraz informacji prasowych.